

Handreikingen voor politieke partijen: Een verkiezingsinzet die rekening houdt met diversiteit, vrouwenrechten en gendergelijkheid.

FEMINISTS UNITE!

#AllWomenAtAllTables

De Feminists Unite! campagne wil garanderen dat vrouwen toegang hebben tot alle tafels waar beslissingen worden genomen, binnen alle partijen en bestuursorganen van Nederland. Alleen zo voorkomen we dat er beleidsbeslissingen worden genomen die gevolgen hebben voor vrouwenlevens, in Nederland en wereldwijd, zonder dat zij inspraak hebben gehad. We voorkomen dat essentiële zaken voor vrouwen over het hoofd worden gezien en zorgen dat beleid en verkiezingsprogramma's rekening houden met vrouwenrechten en gender. Middels deze checklist zorgt u dat gendergelijkheid, vrouwenrechten en diversiteit een structureel onderdeel van uw verkiezingsinzet zijn.

Inhoud

1. Rechten
2. Middelen
3. Representatie & Inclusie
4. Communicatie & Beeldvorming

1. Rechten

- 1.1 Is er rekening gehouden met mogelijke gedifferentieerde of onevenredige gevolgen voor vrouwen van beleid?
  - 1.1.1. Is er rekening gehouden met genderongelijkheid en het feit dat verschillende vormen van discriminatie en onderdrukking, bijv. op basis van leeftijd, etniciteit, religie, samenkomen en overlappen met gender discriminatie en deze verergeren. Bijvoorbeeld door een gender-effectenrapportage van het verkiezingsprogramma.

- 1.1.2 Beleidscoherentie: Houdt rekening met de verschillende en mogelijk onevenredige gevolgen van beleid voor vrouwenrechten en gendergelijkheid, bijvoorbeeld handel- en investeringsbeleid, belasting- en financieel beleid, landbouw en klimaat-beleid. Dit dient te worden gemeten middels ex ante en ex post gender effecten-rapportages van beleid.
- **1.2 Zijn vrouwenrechten en gendergelijkheid een dwarsdoorsnijdend onderdeel van alle beleidsterreinen binnen het verkiezingsprogramma?**
  - 1.2.1 Gendergelijkheid dient als dwarsdoorsnijdend thema te worden geïntegreerd in alle strategie, beleid, programma's en acties van alle ministeries, afdelingen, agentschappen, en instituties die bedrijfsactiviteiten vorm geven; bijvoorbeeld door het instellen van een specifiek interministerieel bestuursorgaan die zich hiermee bezighoudt, door het organiseren van workshops om gender-sensitiviteit van werknemers te verbeteren, door het uitvoeren van gender-effectenrapportages van wetgeving, beleid en budget.
- **1.3 Wordt er in het verkiezingsprogramma verwezen naar internationale gendergelijksheidsverdragen zoals CEDAW en Beijing Platform for Action? Is het programma gestoeld op een rechtenbenadering?**

2. Middelen

- **2.1 Zijn middelen beschikbaar en verantwoord door genderbudgetting¹?**
  - 2.1.1. Is de begroting opgesteld middels een genderanalyse en een gelijkwaardigheid-georiënteerde evaluatie van de verdeling van middelen?
  - 2.1.2. Is er gender mainstreaming door de gehele Nederlandse begroting die vertaald wordt in concrete projecten en programma's, waar vooruitgang op wordt bijgehouden doormiddel van gender indicatoren, impact assessments en de creatie van mechanismen voor verantwoording door vrouwenrechten groepen en organisaties?
- **2.2 Gaat een redelijke percentage van de begroting naar gender-responsief beleid: zoals publieke diensten die publiekelijk geleverd worden op een toegankelijke wijze en van hoge kwaliteit zijn?**
- **2.3 Wordt er geïnvesteerd in de capaciteit van alle ministeries om genderbudgetting uit te voeren?**
- **2.4 Verantwoordelijke genderbudgetting**
  - 2.4.1. Wordt er geïnvesteerd in vrouwenrechten- en feministische organisaties om betrokken te zijn bij de begroting op basis van genderbudgetting?
  - 2.4.2. Is er een gender-georiënteerde uitleg en uitsplitsing beschikbaar van hoe publieke fondsen worden ingezet?
- **2.5 Zijn genoeg middelen beschikbaar voor het mainstreaming van gendergelijkheid en vrouwenrechten door de gehele begroting en capaciteitsopbouw binnen verantwoordelijke bestuursorganen?**

3. Representatie & Inclusie

- **3.1. Representatie en inclusie voor de verkiezingen:**
  - 3.1.1 Is er een eerlijke man-vrouw verdeling binnen de beslisnemers van de partij, namelijk het partijbestuur, medewerkers en commissies, bij de verschillende lijsttrekkersposities van de twee Kamers en het Europees Parlement?
  - 3.1.2. Is er een eerlijke en diverse man-vrouw verdeling binnen de kandidatenlijst, rekening houdend met het feit dat verschillende vormen van discriminatie en onderdrukking, bijv. op basis van leeftijd, etniciteit, religie, samenkomen en overlappen met gender discriminatie en deze verergeren? Staan er niet alleen voldoende vrouwen op de lijst maar staan er ook voldoende vrouwen op goed verkiesbare plekken?
  - 3.1.3. Zijn vrouwen op proactieve wijze benaderd door de sollicitatiecommissie?

---

¹ Een toepassing van gender mainstreaming in het budgettaire proces. Dit omvat een evaluatie van de bestaande budgetten vanuit een genderperspectief op alle niveaus van het budgettaire proces en een herstructurering van de inkomsten en uitgaven met de bedoeling de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen

- 3.1.4. Is er rekening gehouden met de economische, sociale, culturele en politieke barrières die vrouwen ondervinden bij het solliciteren naar een kandidatenplek en zijn er stappen genomen om deze weg te nemen? Bijvoorbeeld door rekening te houden met tijds-armoede van vrouwen, het feit dat vrouwen vaak economisch afhankelijk zijn en door het mitigeren van online haat die vrouwelijke (kandidaat)politici ondervinden?
- 3.1.5. Zijn gender en vrouwenrechten experts betrokken bij het opstellen van het verkiezingsprogramma?
- 3.1.6. Zijn vrouwen en vrouwenrechten organisaties betrokken bij opstellen van programma's?
- **3.2. Capaciteitsopbouw voor gendergelijkwaardige en diverse politieke deelname**
  - 3.2.1 Zijn er mogelijkheden voor vrouwen, ook onervaren vrouwen, om deel te nemen aan een trainingstrack of opleidingsplek voor een politieke positie binnen de partij? Worden jonge vrouwen en meisjes gestimuleerd om politiek actief te worden?
  - 3.2.2 Is er voldoende ondersteuning om te zorgen dat vrouwen goed voorbereid aan een politieke positie beginnen, in de vorm van training en begeleiding?
  - 3.2.3 Is er voldoende ondersteuning voor vrouwen na aantreding, bijv. in de vorm van een politiek adviseur, een veilige plek om over zaken te praten en advies in te winnen?
  - 3.2.4. Wordt er geïnvesteerd in interne capaciteitsopbouw door het geven van workshops, trainingen en informatie over 'feminist leadership' aan partijbestuur, medewerkers, kandidaat-Kamerleden en commissies? Zijn hier voldoende financiële middelen beschikbaar voor gesteld?
- **3.3. Representatie en inclusie voor coalitiepartijen:**
  - Is er een eerlijke genderverdeling bij de toedeling van portefeuilles? Zijn er stappen gezet om "traditionele" rolverdeling tegen te gaan (bijv. mannen op Financiën, vrouwen Educatie en Zorg)
  - Is er een eerlijke gender-verdeling tijdens de formatie en bij de onderhandelingen voor het Regeerakkoord? Worden vrouwen en vrouwenrechten experts betrokken?

4. Communicatie en beeldvorming

- **4.1 Wordt binnen de communicatie rond de verkiezingen uitgesproken aangegeven dat vrouwenrechten en gendergelijkheid een niet-onderhandelbaar uitgangspunt is van de partij?**
- **4.2 Wordt er binnen communicatie en campagne-materiaal gewaarborgd dat deze niet gestoeld zijn op schadelijke stereotyperingen? Is de communicatie en het campagne materiaal een representatieve afspiegeling van de maatschappij?**

Deze handreiking is opgesteld als deel van de Feminist Unite! campagne van [ActionAid Nederland](#) en werd u toegestuurd door een vrijwillige campaigner die aangesloten is bij deze campagne. De Feminists Unite! campaigners zijn gemachtigd om de campagne boodschap uit te dragen op de wijze die naar hun inziens van toepassing is. De visie die wordt uitgedragen door een Feminists Unite! campaigner kan afwijken van de standpunten van ActionAid Nederland. Voor meer informatie over deze handreiking kunt u terecht bij de verzender van deze handreiking.

Indien u vragen heeft of meer wil weten over de Feminist Unite! Campagne, neem dan contact op met Kelly Groen via kelly.groen@actionaid.org en Rachel Walker via rachel.walker@actionaid.org.